

สรุปลงสาระสำคัญ

ร่างพระราชบัญญัติการรายงานและเปิดเผยข้อมูลการปล่อยและเคลื่อนย้ายสารมลพิษ

พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติการรายงานและเปิดเผยข้อมูลการปล่อยและเคลื่อนย้ายสารมลพิษ พ.ศ.
มีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

๑. กำหนดบทนิยาม (ร่างมาตรา ๓) เช่น

“สารมลพิษ” หมายความว่า ธาตุหรือสารประกอบที่เมื่อถูกปล่อยออกจากแหล่งกำเนิดมลพิษ หรือมีอยู่ในสิ่งแวดล้อม อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือภาวะที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนได้

“บัญชีรายชื่อสารมลพิษ” หมายความว่า บัญชีรายชื่อสารมลพิษที่อาจทำให้เกิดอันตรายหรือส่งผลกระทบต่อสุขภาพมนุษย์ สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม และให้หมายความรวมถึงสารมลพิษตามความตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคีและมีพันธกรณีต้องปฏิบัติตาม ซึ่งเป็นมลพิษที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นสารก่อมะเร็ง

(๒) เป็นสารก่อการกลายพันธุ์

(๓) เป็นสารที่มีพิษต่อระบบสืบพันธุ์

(๔) เป็นสารที่มีพิษเรื้อรัง

(๕) เป็นสารที่ก่อให้เกิดการแพ้

(๖) เป็นสารที่เป็นอันตรายต่อระบบนิเวศ

(๗) เป็นสารที่ทำลายชั้นโอโซน

(๘) เป็นสารมลพิษอินทรีย์ตกค้างยาวนานในสิ่งแวดล้อม

(๙) สารอย่างอื่น ไม่ว่าจะเป็นเคมีภัณฑ์ หรือสิ่งอื่นใด ที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่ บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม

“แหล่งกำเนิดมลพิษ” หมายความว่า ชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม อาคาร สิ่งก่อสร้าง ยานพาหนะ สถานที่ประกอบกิจการใด ๆ หรือสิ่งอื่นใด ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของสารมลพิษ

“รายงาน” หมายความว่า การแสดงข้อมูลการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษจากแหล่งกำเนิดมลพิษสู่สิ่งแวดล้อมตามพระราชบัญญัตินี้

“สารมลพิษซึ่งไม่มีแหล่งกำเนิดแน่นอน” หมายความว่า สารมลพิษที่อยู่กระจัดกระจายหรือเคลื่อนที่ได้ หรือปล่อยออกมาจากแหล่งกำเนิดย่อย ๆ และไม่ได้มีที่มาจากแหล่งกำเนิดมลพิษที่มีหน้าที่ต้องรายงานการปล่อย และเคลื่อนย้ายสารมลพิษตามพระราชบัญญัตินี้

“การปล่อยสารมลพิษ” หมายความว่า การปล่อยสารมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมอันเป็นผลจากกิจกรรมของมนุษย์ ซึ่งมีลักษณะที่เกิดขึ้นประจำหรือไม่เป็นประจำ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษหรือไม่ก็ตาม และให้หมายความรวมถึง การหก การระเหย การปล่อย การทิ้ง การระบายน้ำทิ้ง หรือการปล่อยอากาศเสีย

“การเคลื่อนย้ายสารมลพิษ” หมายความว่า การเคลื่อนย้ายสารมลพิษออกนอกเขตพื้นที่สถานประกอบการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการบำบัด กำจัด หรือนำกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่ในรูปแบบต่าง ๆ

“สถานประกอบการ” หมายความว่า อาคาร อุปกรณ์ โครงสร้าง และสิ่งอื่นใดที่ติดตั้งอยู่กับที่ภายในสถานที่เดียวกัน พื้นที่ต่อเนื่อง หรือพื้นที่ติดต่อกัน และมีเจ้าของหรือผู้ดำเนินการเป็นบุคคลเดียวกัน ซึ่งรวมถึงบุคคลที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของบุคคลเดียวกัน และให้หมายความรวมถึงสถานประกอบการแบบเคลื่อนที่ได้ โรงงานอุตสาหกรรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

๒. กำหนดให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจออกประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดในเรื่องดังต่อไปนี้ เช่น บัญชีรายชื่อสารพิษ เกณฑ์ปริมาณการผลิต มีไว้ในครอบครองหรือปล่อยสู่สิ่งแวดล้อมของสารมลพิษที่ต้องมีการรายงาน ประเภทและขนาดของแหล่งกำเนิดมลพิษที่ต้องจัดทำรายงาน บริเวณพื้นที่ที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการวิเคราะห์ คำนวณ ประเมินปริมาณสารมลพิษที่ปล่อย หรือเคลื่อนย้ายออกสู่สิ่งแวดล้อม แบบในการจัดทำรายงาน คุณสมบัติของอุปกรณ์การตรวจวัดการปล่อยสารมลพิษ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเผยแพร่ข้อมูล พิจารณากำหนดโทษทางปกครอง (ร่างมาตรา ๕) การจัดทำ ปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิกประกาศดังกล่าวต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน (ร่างมาตรา ๖)

๓. คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ พิจารณาออกระเบียบ ประกาศ และหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้ เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาแนวทางการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม ให้ความเห็นชอบข้อกำหนด และวิธีการปฏิบัติงานที่กรมควบคุมมลพิษเสนอเกี่ยวกับการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล การจัดทำฐานข้อมูล การประกันคุณภาพ และควบคุมคุณภาพของระบบการจัดการฐานข้อมูล (ร่างมาตรา ๒๔)

๔. กำหนดให้มีคณะกรรมการ ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้แทนสภาอุตสาหกรรม ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยเลือกกันเองหนึ่งคน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีผลงานและประสบการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพ และด้านกฎหมาย จำนวนหกคน โดยในจำนวนนี้ต้องสรรหาจากผู้แทนองค์กรสาธารณสุขประโยชน์เกี่ยวกับงานด้านสิ่งแวดล้อมและงานด้านสุขภาพอย่างน้อยสองคน วิธีการสรรหาและแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข ที่รัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๒๓)

๕. กำหนดให้บุคคล นิติบุคคล หรือหน่วยงานของรัฐที่ผลิต มีไว้ในครอบครอง เคลื่อนย้าย หรือปล่อยสู่สิ่งแวดล้อมซึ่งสารมลพิษที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อสารมลพิษ และตามปริมาณที่คณะกรรมการประกาศกำหนด และประกอบกิจการตามประเภทและขนาดที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ต้องจัดทำรายงานข้อมูลชนิดและปริมาณการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษ ต่อกรมควบคุมมลพิษ (ร่างมาตรา ๗ และร่างมาตรา ๘) หากไม่รายงานข้อมูลโดยไม่มีเหตุอันควร ต้องได้รับโทษปรับทางปกครองในอัตราไม่เกินร้อยละหนึ่งของรายได้ในปีที่กระทำความผิด (ร่างมาตรา ๓๕) และหากมีการรายงานข้อมูลเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงห้าล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๓๖)

๖. กำหนดให้หน่วยงานรัฐผู้รับผิดชอบและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นประเมินการปล่อยสารมลพิษซึ่งไม่มีแหล่งกำเนิดแน่นอน และจัดส่งข้อมูลให้กรมควบคุมมลพิษภายในเดือนมีนาคมของทุกปี (ร่างมาตรา ๑๕ และร่างมาตรา ๑๖)

๗. กำหนดให้กรมควบคุมมลพิษมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้ เช่น รับรายงานและรวบรวมข้อมูลจากผู้มีหน้าที่ต้องทำรายงาน วิเคราะห์ข้อมูลการประเมินสารมลพิษซึ่งไม่มีแหล่งกำเนิดแน่นอน ที่ได้รับจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อจัดทำฐานข้อมูล จัดทำฐานข้อมูลการปล่อย และการเคลื่อนย้ายสารมลพิษจากแหล่งกำเนิดมลพิษสู่สิ่งแวดล้อมรวมถึงระบบประกันและควบคุมคุณภาพ และความปลอดภัยของข้อมูลดังกล่าว ประมวลและจัดทำข้อมูล พร้อมเผยแพร่ข้อมูลการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษสู่สาธารณชน เป็นต้น (ร่างมาตรา ๑๗ และร่างมาตรา ๑๘)

๘. กำหนดให้กรมควบคุมมลพิษติดตามตรวจสอบให้บุคคล นิติบุคคล หรือหน่วยงานของรัฐจัดส่งรายงานอย่างถูกต้องและครบถ้วน (ร่างมาตรา ๑๙ ถึงร่างมาตรา ๒๒) หากจัดส่งรายงานข้อมูลไม่ถูกต้องครบถ้วนโดยไม่มีเหตุอันควร ต้องได้รับโทษปรับทางปกครองในอัตราไม่เกินร้อยละหนึ่งของรายได้ในปีที่กระทำความผิด (ร่างมาตรา ๓๕)

๙. กำหนดกรมควบคุมมลพิษมีหน้าที่และอำนาจเผยแพร่ข้อมูลการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษสู่สิ่งแวดล้อมตามพระราชบัญญัตินี้สู่สาธารณชน โดยสะดวก รวดเร็ว ไม่เสียค่าใช้จ่าย ผ่านทางอินเทอร์เน็ต และช่องทางอื่น ๆ รวมถึงการจัดข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการด้วย (ร่างมาตรา ๒๙)

๑๐. กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้ เช่น ส่งข้อมูลที่ได้จากการประเมินปริมาณสารมลพิษซึ่งไม่มีแหล่งกำเนิดแน่นอน ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการออกใบอนุญาต การพักใช้หรือการเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ และเมื่อปรากฏว่าผู้ขออนุญาตดำเนินกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ไม่ปฏิบัติหรือละเลยการจัดทำรายงาน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งไม่ออกใบอนุญาต รวมทั้งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการนั้นได้ (ร่างมาตรา ๓๐ และร่างมาตรา ๓๑)

๑๑. กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญามีอำนาจเรียกบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือแจ้งข้อเท็จจริง หรือจัดทำคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งเอกสารหลักฐานใด ๆ เพื่อตรวจสอบ หรือเพื่อประกอบการพิจารณา (ร่างมาตรา ๓๒ และร่างมาตรา ๓๓) และให้เปิดเผยรายชื่อผู้ที่ไม่จัดส่งรายงาน (ร่างมาตรา ๓๔) หากมีการจัดทำคำชี้แจงหรือชี้แจงด้วยวาจาตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่งด้วยข้อมูลที่เป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงห้าล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๓๖) และหากไม่จัดทำคำชี้แจงหรือไม่มาชี้แจงด้วยวาจาตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ปรับอีกวันละไม่เกินสองหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติตามคำสั่ง (ร่างมาตรา ๓๗)